

J. W.: K razmahu SPD (V 35. leto SPD!)

Nova pravila SPD, ki pomenijo reorganizacijo našega društva, dajejo obenem pobudo in priliko za poživitev društvenega delovanja. Menda ni slovenskega društva, ki bi se bilo tekom let tako krepko in široko razvilo kakor SPD tekom svojega 35 letnega obstanka.

Kako skromni so bili njega početki l. 1893! V tem prvem društvenem letu je štelo 225 članov; vse njega vnanje udejstvovanje se je kazalo v tem, da so markirali čim več izletnih poti. Leta 1894. je osrednje društvo postavilo svojo prvo planinsko postojanko, Orožnovo kočo, Savinjska podružnica pa Kocbekovo kočo. Zasnovale so se podružnice: prva je bila Kamniška, druga Savinjska (v Mozirju), tretja Radovljiška, četrta Soška (v Tolminu). Kak napredek pa do lani koncem 34. leta, ko smo šteli rednih članov ok. 7600 (v samem Osrednjem društvu v Ljubljani nad 4200), 20 podružnic (z najmlajšo Triglavsko) in 40 planinskih domov, koč in zavetišč. To je sijajna bilanca, ki priča, da je planinska turistika postala v našem narodu živa življenjska potreba, da se je nekdanja nebržnost za to higijensko važno panogo, nepoznavanje našega planinskega sveta in neumevanje njega krasot in veličastja, preobrazilo v vnemo in splošno zanimanje: to pomeni bistven napredek v našem kulturnem razmahu in socialnem pokretu.

Kakor pa je potrebno, da naše društvo svoje planinske in turistične naprave smotreno dalje gradi in izpopolnjuje, tako ne sme puščati vnemar tega, kar je doslej napravilo in zgradilo. Spričo vsestranske razčlenjenosti planinskih naprav je nemogoče, da bi, kakor v prvem razdobju, morale Osrednje društvo skrbeti za njih vzdrževanje in popravljanje. Zato imamo sedaj številne podružnice, ki naj bi vsaka v svojem okolju složno in smotreno pospeševale turistiko v vsakem pogledu. Že na prvi redni skupščini S. P. D., v tem našem prvem planinskem »parlamentu«, dne 30. oktobra l. l., se je med slučajnostmi poudarjalo, da naj bi si vsaka podružnica štela za častno dolžnost, da v svojem okolju (gl. § 9, odst. 3, Pravil) napravlja in vzorno vzdržuje vse turistične naprave. Naj si vsaka podružnica osnuje svoj »kataster«, »planinsko mapo«, v kateri imej označene vse planinske stavbe in vsa pota, bodisi da jih vzdržuje sama ali so

last Osrednjega društva ali kake sosedne podružnice. V pisarni Osrednjega, odn. Širšega Osrednjega Odbora, pa naj bi se hranil ves naš planinski kataster, v katerem bi se morala vsaka prememba in pomnožitev planinskih naprav na celokupnem našem ozemlju sproti zabeležiti in označiti.

Večina naših podružnic res skrbi, da se planinske naprave, zlasti potne markacije, vzdržujejo, vendar ima turist, žal, večkrat priliko, da pride na pot, ki je bila nekdanj dobro markirana, morda samo enkrat, a se je tekom let popolnoma zanemarila. Čuje se sicer absurdno, a je resnično: »Rajši grem po nemarkirani kakor pa s l a b o markirani ali zanemarjeni poti!«

Zato naj bi naše podružnice sedaj, ko se bliža planinska pomlad, dale pregledati in popraviti vse turistične naprave svojega področja: obnové naj se markacije in kaži potne table z napisi. Zlasti je priporočati, da bi se na železniških postajah kot izhodiščih za izletne ture napravile orientacijske deske, iz katerih bi se dale razbrati vse smeri in razdalje planinskih poti in turistovskih postojank. Za primer naj omenim le nekatere postaje, kamor sodijo taki zemljevidni kaži poti: vse postaje na gorenjski progi; na notranjski strani Preserje, Borovnica, Rakek; vse postaje od Zaloga do Celja; vse postaje na koroški progi od Maribora do Prevalj, dalje razne postaje na Dolenjskem, v Savinjski dolini itd. Seveda stanejo take naprave nekaj denarja, a obresti, ki jih prinaša dotok izletnikov in tujcev, zadostno poravnajo tako enkratno investicijo. Delavnosti kake podružnice ne sodimo po številu njenih članov, temveč po napravah, ki jih vzdržuje v prid in prospah turistike.

Ako bo Osrednje društvo in vsaka podružnica imela v točnem razvidu vse planinske in turistične naprave in pota, tedaj smemo od Širšega Osrednjega Odbora pričakovati, da v doglednem času izda v priročni obliki turistovske zemljevide našega ozemlja v celoti ali v posameznih odsekih in da prične izdajati svoj planinski koledar, ki bi bil, ako bo dobro urejevan, naš vsakoletni planinski almanah, dobro došel vsakemu planincu rojaku in Hrvat in Srbu, ki jih letovanje dovaja v naše kraje. Zanimanje za planinstvo se je med brati Hrvati, zlasti med Zagrebčani, že dokaj razširilo — saj izkazujejo naši zasavski vrhovi skoraj istotoliko posetnikov Hrvatov kakor Slovencev. Treba pa je propagando zanesti tudi med Srbe, ki radi posečajo slovenska letovišča in zdravilišča, toda na naše planine, na višinske postojanke, prihajajo le v pičem številu. Propaganda v beograjskih listih, obenem pa zložna orientacija že na nižinskih izhodiščih, podprta z dobrimi turističnimi zemljevidi, bi smisel za planinstvo zbudila in ojačila.

Na delo tedaj...

Dr. Rudolf Andrejka: V kraljestvu Ratitovca

(Dalje).

Cesta vodi v južozapadni smeri mimo vasi Stari Dvor, kjer preseče okrajno cesto v Kranj, do potoka Suhe, ki ga premosti s 15 m visokim in 10 m širokim zidanim mostom z 1 m visokimi balustradami in s pločniki za pešce, z gradbo, ki dela čast graditelju, bivšemu deželnemu odboru Kranjskemu. Pri tem mostu zavije cesta ostreje proti jugu; pod njo leži vas Suha, znana po svoji starodavni, v gotskem slogu zidani cerkvi, ki hrani v presbiteriju zelo dekorativne in tudi v barvah še prav dobro ohranjene freske iz 2. polovice 15. stoletja in prekrasni baročni oltar iz 2. polovice 17. stoletja, delo mojstra Jamška. Cerkev, podružnica Škofjeloške župnije, stoji malo izven vasi na samem, obdana od obrambnega zidu.

Od vasi Suhe sem se pri gostilni Plevni združi že omenjena stara, od Medvod preko Reteč in Godešiča vodeča okrajna cesta z novo dovozno cesto na kolodvor. V zavinku, ki ga ta napravi tod proti zapadu, pa se nam pokažejo na desni rdečkastosive skale nizkega golega hriba, Kamennitnika, kjer se lomi znani škofjeloški marmor. Iz tega marmorja je zgrajen ves 6339 m dolgi predor Bohinjske železnice iz Bohinjske Bistrice do Podbrda; iz njega je sezidan velik del cerkva in poslopij v Loki in marsikateri vežni podboj v njeni okolici. Marmor je rumenkasto-rdečkaste barve s črnimi in sivimi vtiski ter se prav lepo poda, čeprav je mehkejši od italjanskega ali tirolskega.

Že vsa dosedanja pot je bila za ljubitelja narave velik užitek. Čez širono Sorško Polje je uhajal pogled proti zapadu, ki ga zapirajo ne previsoki, lepo oblikani griči Loškega hribovja: Križna gora z vasico istega imena in s samotno cerkvico sv. Urha — sedaj sv. Križa (681 m) — znano po svojih starih freskah. Tu gori so kričali nekoč križni ognji svoje plamtečo svarilo v Selško dolino, kadar so prihrumeli Turki na Dolenjsko. Bolj na desni spodaj, vzraste iz gostih borovih lesov mogočen zvonik slovite cerkve v Crngrobu. Njegov stari, globoko doneči zvon, obvarovan celo med evropsko vojno, ti doni kakor zvon tajinstvene nebeške sile povsod, kjerkoli hodiš ob sobotah po teh krajih. Malo naprej na desno na najvišjem vrhu tega pogorja stoji cerkev sv. Gabrijele na strmi Planici (823 m). Proti severu mimo temnega Javornika završita venec staroslavni Sv. Jošt (860 m) in pod njim Šmarjetna gora (654 m). Za njima se kažejo na obzorju obrisi Stola in Begunjsčice, dočim gledajo Kamniške planine in njih sosed Storžič s Kriško planino in Záp lato mogočno in gosposko na Sorško in Kranjsko Polje. Pod Šmarjetno goro se še vidijo zvoniki in značilni vodovodni stolp gorenjske prestolice Kranja, odtod nazaj pa je rob Sorškega Polja

do ravnokar označenega pogorja posejan z vasicami in vasmi, gradovi in cerkvami. Stražišče in Šmartno, Zgornje, Srednje in Spodnje Bitinje, Žabnica in Dorfarji, Ajmanov grad in Sv. Duh, Peven, Moškrin, Crngrob, Virmaže in Trata, vse se lepo vrste kakor bele igračke na zeleni preprogi Sorškega Polja.

Bolj proti jugu nadvladuje Križno goro, ločen od nje po ozki soteski Dovji (Divji) log, mrki, skalnati, a do vrha obrasli Ljubnik, padajoč strmo in skoraj odrezano v to sotesko. Pod Ljubnikom in njegovimi vedno nižjimi izrastki pa leži prijazno in umetniško zanimivo mesto

Škofja Loka

z 2100 prebivalci, sedež okrajne izpostave, okrajnega sodišča, notarja, davčnega urada, okrožnega zdravnika itd., trgovsko in zemljepisno središče celega obširnega ozemlja, o katerem nam je govoriti.

V jutranjem solncu se bleste starodavne hiše in hišice Škofje-loške, naslonjene kakor igračke na zadnji izrastek Ljubnika, imenovan »Št a n g r o f« (Steingrab), v tem hribu so namreč podzemne kraške votline, v katerih so se v davnini skrivali prebivalci pred sovražniki) — in na mogočni grad, ki jih nadvladuje in varuje. Ta še danes dobro ohranjeni grad spominja na nekdanje gospodarje loškega gospodstva, mogočne brižinske škofe, kojih last je bila skozi stoletja skoraj polovica Gorenjske.

Ker si hočemo ogledati najprvo spodnji del mesta, zapustimo okrajno cesto ter krenemo na levo po stezi, ki nas vodi do Suškega mostu, tam kjer se stekata Selška Sora in Poljanščica. Tu je travnik S o v o d e n, znan iz Tavčarjevega romana »Visoška kronika«, kjer je glavna junakinja Agata Schwarzkoblerica prestala božjo preizkušnjo.

Čez Suški most, mimo stare Fužine, ki ji goni kladiva še vedno, kakor nekdanj, reka Sora, mimo nekdanje »rajtšole«, ki je danes zasajena s senčnatimi drevoredi, ob zadnjih ostankih mestnega obzidja pridemo na spodnji »Novi trg«, ali kakor ga ljudstvo nazivlja »L o n t r g«. (Novi trg, ker je bil po velikem požaru leta 1698 ves nanovo sezidan, oziroma, ker je tudi že pred požarom nastal pozneje ko gornji »Stari trg«).

Tu stoje lepo po vrsti čedne enonadstropne hiše in hišice, nekatere s pomoli in z oboki, v njih sredi pa stara m e s t n a b o l n i š n i c a iz 17. stoletja s cerkvijo, posvečeno Materi Božji sedmerih žalosti. Na pročelju so na presno slikane podobe svetnikov - pomočnikov sv. Roka, sv. Boštjana in sv. Florjana, slednja pač v spomin na veliki požar leta 1698. Na ta požar spominja tudi slika, ki visi v cerkvi sami. V njej je še omembe vreden križev pot, delo kranjskega slikarja Leopolda Layerja. V zgornjem severnem delu je večje poslopje: tovarna klobukov »Š e š i r«. Še pred nedavnim časom se

je tu izdelovalo dobroznano in trpežno Krennerjevo gorenjsko sukno. Od tu pridemo mimo »Kašče«, nekdanje žitnice brižinskih škofov, čez takozvani Lahov most (lep razgled na mesto in grad) zopet na okrajno cesto, ki smo jo pri »Plevni« zapustili.

Iz Lontrga vodi samo ena vozna pot v zgornje mesto, na Zgornji ali Glavni, tudi Stari trg. To je okrajna cesta, ki prihaja čez most pri Puštalu iz Sore in Medvod ob severnem pobočju Osojnika v Škofjo Loko.

Ta njen del, ki se vzdiguje v dokaj strmem klancu od Lontrga v zgornje mesto, se imenuje »Graben«. Ime nam izpričuje, da je bil tu nekdanj globoki obrambni jarek, ki ga je imelo vsako srednjeveško mesto pod svojim obzidjem. Ostanki tega obzidja se še vidijo med hišami in hlevi, na desni strani Grabna v smeri proti gornjemu mestu. Hiše in gospodarska poslopja na levi strani ceste pa spadajo že v predmestji Karlovec in Studenec.

Na Glavnem trgu je vse, kar je v Škofji Loki (razen gradu, nunske cerkve, samostana in farne cerkve) imenitnega in veljavnega. Veliko dvonadstropno, že modernejše Guzeljevo poslopje na južnem koncu trga, tam kjer se pri Hafnerjevi gostilni cepijo pota in ceste na vse strani, pa spada še pod predmestje »Trato«. V njem je nastanjeno okrajno sodišče, notarski in davčni urad.

Za tem poslopjem pa se prične Zgornji ali Glavni trg, najstarejši in najbolj ohranjeni del mesta, ki mu je tudi veliki požar iz leta 1698 prizanesel. Zato so tu gori meščanske hiše skoraj vse še iz 16. stoletja, čeprav je njih zunanje lice tuptam »modernizirano«, ne baš v prilog celotni mestni sliki. Poslopij iz starejših dob razen gradu menda ni, ker je bila Škofja Loka l. 1457. od Janeza Vitovca, vojskovodje Celjskih grofov, razdrta in do tal požgana. Tu je Žigonova hiša s svojimi pomoli in izgradki; tu na zunaj neznatna, a znotraj tem zanimivejša mestna hiša: na njenem pročelju je na presno slikan škofjeloški grb.

Škofja Loka je, kakor večina naših srednjeveških mest, nastala iz naselbine, ki se je razvila pod gradom in okoli njega. Bila pa je dolgo časa le trg, brez obzidja; šele brižinski škof Konrad III. Sentlinger jo je l. 1317 utrdil in škof Berthold z Wechinga jo je okoli l. 1350 povzdignil v mesto, dočim ji je podelil 32. brižinski škof Janez von Guettingen mestni grb.

Ta grb nam predstavlja od dveh dvonadstropnih srebrnih stolpov obdana mestna vrata, ki kažejo, odprta, na rdečem polju glavo zamorca z zlato krono na glavi. Ta zamorec je povzet iz grba brižinskih škofov.

(Dalje prih.)

Dr. Stanko Tominšek: Severozapadna stena Škrlatice

V neposredni bližini našega gorskega prvaka — Triglava kraljuje onostran Vrat njegova zvesta družica — Škrlatica. Samo malo nižja je, v ostalem ne zaostaja za njim. Ponosni Triglav daleč nadkriljuje svojo okolico in kaže svojo mogočnost, Škrlatica pa skriva svojo lepoto. Obdala se je z vrsto zvestih stražarjev: na severu z divjo Martuljkovo skupino, na zahodu z Rogljico, s Križem in Stenarjem. Edino proti Vratom in Krnici se nam pokaže v vsej svoji lepoti. Ponosna in nedostopna gorska lepota se je branila pred človeškim obiskom, dokler ni prišel dr. Julius Kugy in z nedosežnim svojim vodnikom Andrejem Komacem dosegel njen vrh; koliko neuspešnih pónkusov, bivakov in truda ga je to stalo, nam krasno opisuje v svoji knjigi »Aus dem Leben eines Bergsteigers«. (Str. 40 i. d.).

Najlepša pa je Škrlatica s severne strani. Ko sem pred leti z Visoke Ponce opazoval njeno severozapadno steno, me je prevzela želja, najti preko nje dostop na Škrlatico. Dolgo sem jo ogledoval, toda nisem prišel do nobenega rezultata. Dviga se iz visokogorske kotanje Velike Dnine v omotični strmini proti nebu. V steni ne najde oko nobene razčlenjenosti: povsod gladka skala, le tu in tam kaka zarez. Ali so to kamini, ali žlebovi, ali samo sence kake skalnate gube, se od daleč ne da določiti. Markantna sta najbolj dva navpična stebra, ki se vzpenjata iz Velike Dnine proti vrhu; levi se konča ravno pod vrhom, desni v zapadnem grebenu Škrlatice. Zdi se, kakor da je narava v svoji arhitektoniki s tema stebroma podprla steno, da se ne prevali. Najtežje se mi je dozdevalo najti prehod preko spodnjega dela stene na prodišče, ležeče sredi stene med stebri. Opetovano sem nato poletel in pozimi ogledoval steno z Vršiča, odkoder je najlepši pogled na Škrlatico. Toda vnaprej določiti kake smeri preko stene nisem mogel.

Ker s pomočjo opazovanja iz daljave nisem mogel najti smeri, po kateri bi se stena verjetno dala preplezati, sem si jo hotel ogledati iz neposredne bližine, t. j. iz Velike Dnine, ter v slučaju, da najdem vstop, pričeti s plezanjem. Jasno pa je bilo, da bo stena ena izmed najtežavnejših.

Tako smo 16. julija 1927 po 6. uri popoldne korakali Joža Čop, Pavla Jesihova, Danilo Martelanc in jaz po cesti, ki vodi iz Kranjske Gore v Krnico. Bili smo v štirih — za težjo plezalno turo odločno preveč. Toda šlo nam je za Škrlatico in vsak od družbe je hotel biti pri tej prvenstveni turi »poleg«. Da pride vsak tudi kot plezalec na svoj račun, smo bili domenjeni, da bo vsak enčas plezal naprej; tako se o nobenem ne bi moglo reči, da je preplezal steno le radi prvovrstnega predplezalca.

Meni je sicer vseeno, ali plezam kot prvi ali kot drugi; saj pri težji-plezalni turi morajo biti vsi plezalci prvovrstni, posebno če se pleza v neznanem terenu. Vsak plezalec ima svoj delokrog ostro načrtan. Prvi je pri plezanju navzgor izpostavljen nevarnosti, da globokeje pade; zato mora biti v svojih gibih popolnoma svoboden in ne sme imeti pri sebi nobene stvari, ki bi ga ovirala, posebno ne nahrbtnika. Naloga drugega pa je, da varuje prvega. To ni nič manj težko: paziti mora na vsak gib predplezalca, pomagati mu mora z

Severozapadna stena Škrlatice. Plezalna smer

nasveti pri iskanju prijemov, gledati na to, da prvega vrv ne ovira, in najodgovorneje: noben padec predplezalca ga ne sme iznenaditi — v takem slučaju mora kolikor mogoče veliko vrvi pritegniti k sebi, da zmanjša padec. Pozabiti tudi ne sme na lastno varovanje, da vzdrži morebitni sunek. Pri vsem tem mora pa nato ista mesta obvladati z dvojno težo na hrbtu. — Tudi drugi ne sme zdrkniti; prvi nima vedno tako sigurnega mesta za varovanje, da bi padec zadržal. — Pri prečkanju in pri plezanju poševno navzgor so pa vsi plezalci enako izpostavljeni nevarnosti.

Ker je plezanje v štirih, posebno v težki skali, zelo zamudno, smo sklenili, da bivakiramo tik pod steno v Veliki Dnini. Zato smo urno korakali po avtomobilski cesti, ki vodi na Vršič. Pred drugim mostom smo odbočili na vozno pot, ki pelje v Krnico. Pot pelje ves čas ob potoku Pišnici, ki hiti z zamolklim žuborenjem v naročje Savi.

Vršič je ostal desno za nami, istotako na levi Proklete (>Ferdamane<) Police in Špik. Naenkrat se je pojavila izza obronkov Gamšice levo pred nami Škrlatica. Postali smo in jo občudovali. Dvigala se je iznad temnega zelenja rdeče osvetljena od zahajajočega solnca. Temnovijoličaste sence so jo prepregale. Izgledala je kakor začarano bivališče gorskih duhov.

Toda čas je hitel. Pot v Veliko Dnino nam ni bila znana. Vedeli smo le to, da je bila pred dawnimi leti nekoč markirana, da pa so markacije izginile. Pot se je vlekla polagoma navzgor skozi gozdove. Konečno, ko smo bili že blizu prodišča pod Križko Steno, smo bolj zaslutili, kakor videli, pot, ki je zavila v levo. Bila je vsa porasla s travo. Zavili smo v njo ter po kakih 10 minutah dospeli do skrajno primitivne drvarske kočee. Sedaj smo vedeli, da gremo prav. Saj je to vila »Griža«, kakor so jo turisti krstili. Lepa ni, udobna tudi ne, ves inventar obstoji le iz prične, na kateri je narejeno ležišče iz borovja. Za silo bi se dalo tu prenočiti. Toda nas je gnalo naprej.

Kmalu za kočee se je pot izgubila; znašli smo se v suhi strugi hudournika, ki prihaja izpod Male Ponca. Z iskanjem poti se nismo mudili; ubrali smo jo kar po strugi navzgor. Hoja ni bila prijetna. Številni hudourniki so nagromadili v strugo velikanske skale in med njimi smo si iskali prehoda. Morali smo se držati struge, ker so bili bregovi na obeh straneh gosto zarasli. Čim višje smo prihajali, tembolj so se redčili gozdovi; zato pa so postajali bregovi vedno strmejši in so polagoma prešli v stene. Mračilo se je že. Veseli smo bili, ko smo zagledali ostanke markirane poti, ki smo ji potem sledili. Kmalu pa je tudi ta zavila v levo proti Lipnici. Morali smo zopet v žleb. Nad nami se je v mraku nejasno razločeval Špikov greben in Mala Ponca; izpod sedla, ki leži med njima, pa se je raztezal proti nam v obliki dolgega jezika strm, snežen kuloar. Žleb, po katerem smo hodili, so obdajale na obeh straneh stene, na levi obronki Gamšice, na desni skalnati skok, s katerim prehaja Velika Dnina v Krnico.

Kmalu smo prišli do snega. Po njem je šlo hitreje kakor dosedaj po navaljenem kamenju. Toda kako priti na Veliko Dnino, ali preko skoka do nje? Ker nismo imeli ne cepinov, ne derez, nam kuloar radi prevelike strmine ni ugajal; preko skoka je bilo pa tudi težavno, ker ga je tvorila preko 100 m visoka stena. Šli smo zato po snegu naprej, dokler se nam ni zazdelo, da postaja na desni stena položnejša. Krenili smo po polici v njo. Imeli smo srečo. Prišli smo v lahko skalo ter se hitro dvigali po njej. Kmalu smo bili sredi borovja.

Edina skrb nam je bila sedaj, še najti primerno mesto za bivač. Iskali smo precej dolgo. Konečno smo pod malo steno našli kak meter široko polico. Odložili smo nahrbtnike in pričeli nabirati suhe borovce. To ni bilo lahko. Nahajali smo se na strmem skalnatem terenu, kjer smo morali od bivaka plezati do borovcev in nazaj.

Vendar smo z združenimi močmi kmalu nabrali toliko suhljadi, da je zadostovala za celo noč. Nato smo se spravili nad bivak. Polico smo na mestu, kjer smo hoteli zanetiti ogenj, razširili in izravnali s podloženimi kamni.

Nato se je Jože spravil na ogenj. Po njegovem prizadevanju so kmalu visoki plameni tajinstveno razsvetljevali okolico. Vsak si je poiskal primerno mesto. Najlepše bi bilo, ako bi mogli v krogu posesti okoli ognja, da bi bili vsi enakomerno deležni njega toplote. Tukaj to ni šlo; na eni strani police stena, na drugi strmo pobočje. Še najboljše si je postlala Pavla. Primeren kamen ji je tvoril sedež, za naslanjač pa ji je služila stena, ki je imela ravno za njenim hrbtom lepo zaokroženo vdolbino. Ostali smo sedeli manj udobno; mene je tiščal v hrbet skalnat izrastek stene, Danilu so bingljale noge čez polico, Jože je sedel »mehko« na dračju. Po večerji je vsak zavzel ono lego, v kateri je mislil prebiti noč.

Krasen je tak bivak v gorski samoti. Nebo, prepreženo z neštevilnimi zvezdicami, razprostira nad nami svoja temna krila. Izza Prisojnika nam je svetila blesteča večernica. Vse okoli je tiho, le globoko iz doline se čuje pritajeno mrmranje vode. Tu in tam prekine nočno tišino zamolkel padec kamna, ki se je sprožil. Vse v naravi počiva v globokem snu... Med vsem tem pa vešelo prasketanje ognja. Vse strmi vanj. Spomini se zbujejo in vsak pove kak doživljaj, ki mu je najživejši v mislih... Dolgo v noč smo se pogovarjali. Najprej je utihnila Pavla — zadremala je. Tudi meni so postajale trepalnice težke. Naslonil sem se na steno in zaprl oči. Še nekaj časa sem slišal glasove ostalih dveh, toda počasi so tudi ti utihnil; zaspal sem. Kako dolgo sem spal, ne vem. Mraz me je zbudil. Pogledam okoli sebe. Vse je tiho in mirno. Tovariši spe. Ognja ni več. Le izpod pepela medlo tli žerjavica. Tiho se splazim k dračju in ga naložim na ogenj. Jože se zbudi in mi pomaga. Modrikasti plamenčki iz žerjavice pričnejo lizati dračje in kmalu zaplapola visok ogenj.

Tako je minevala noč. Počasi se je pričenjalo daniti. Konture gora so postajale razločnejše, medla svetloba se je vedno bolj jačila, dokler ni konečno jutro zmagalo nad nočjo.

Dvignili smo se in pretegovali zamrle ude. Bili smo neprijetno presenečeni. Nebo se je preko noči pričelo sumljivo prepregati s tankimi meglicami, ki so se bolj in bolj zgoščevale. Ko smo se odpravljali za odhod, je že rahlo pršilo. Dober začetek! Razpoloženje je minilo — v dežju plezati ni užitek in tudi nevarno je. Najbolj potrta je bila Pavla, ko smo se pogovarjali, da si bomo v slučaju slabega vremena steno samo ogledali. Da bi nam dala več podjetnosti, je privlekla iz nahrbtnika steklenico konjaka, namenjenega za na vrh, in ga je nam ponudila. Vsega smo izpili, podjetnejši pa nismo postali...

Počasi smo se odpravljali. Nobenemu se ni posebno ljubilo. Prišli smo zopet v gosto borovje. Počasi smo telovadili preko njega, zaspani in slabe volje. Čez dobre pol ure smo dospeli na prodišče pod steno. Pričelo je — deževati. Poiskali smo si zavetje pod veliko skalo, osamljeno ležečo na prodišču.

Neprostovoljni počitek smo porabili za ogled stene. Vidi se samo spodnji del, zgornji je pomaknjen nazaj. Spodnji del pa je popolnoma navpičen in gladek. Steno režejo v celi višini trije kamini. Ker je dež kmalu ponehal, smo si jih ogledali blizu. Prvi, skrajno desni kamin je širok, ves rdeč, znamenje, da je skala čisto preperela, za gvozdjenje pa je kamin preširok. Torej k drugemu! Dviga se iznad majhnega snežišča; skala trdna, toda gladka, prijemov malo. V višini kakih 50 m, kjer postane kamin previsen, se zdi, kakor da pelje polica na levo v steno. V resnici se vidi samo ravna črta; toda ker smo opazili na njej preperel macesen, je verjetno, da je tu polica, toda skrajno izpostavljena. Vrhutega je zevala med steno in snežiščem globoka poč. Ako drugje ne bo boljšega dostopa, se bi dalo tu poskusiti. Tudi tretji kamin je bil nepristopen.

Tako smo obhodili precejšen del stene. Naenkrat so se pričeli oblaki trgati in posijalo je solnce. Kar poživilo nas je. Ši smo dalje, vedno ogledujoč steno. Bili smo že blizu mesta, kjer preide severozapadna stena v severno in sicer pri vznožju levega stebra. Dosedaj navpična stena je prešla v strme, nagnjene plošče. Od daleč gladke in nepristopne, so se izkazale iz neposredne bližine tako vabljive, da smo se kar zagnali vanje.

Vstopili smo v steno v višini grebena, ki vodi iz Gamšice v Veliko Dnino. Plezali smo vsi hkratu in kar v čevljih. Šlo je neverjetno hitro. Vsak si je izbral svojo smer. Plošče so bile preprežene z malimi kaminčki. Prijemi njih so bili izredno dobri in trdni, tako da nam niti kratki previsi, preko katerih smo morali, niso delali nobenih težav.

Plezali smo prvotno naravnost navzgor, nato na desno poševno navzgor na majhen grebenček ter po njem naprej do ugodne prodnate police. Na njej smo se sešli vsak iz svojega konca. Dvignili smo se bili za najmanj 100 m. Ozrli smo se. Na levo nad nami se vzdiguje navpična gladka in čisto rdeča stena z izrazitimi turnci na vrhu; na desno se stena nadaljuje v dokaj strm greben. Obuli smo plezalke in prečkali na njega. Greben se vzpenja na levo nad obširnimi strmim prodiščem, ležečim sredi stene. Od tu smo videli, da se nahaja nad gori navedenimi kamini še gladka, neprehodna stena.

Odprl se je pa tudi pogled na celo severozapadno steno Škraltice. Stena pada desno od levega stebra v tako gladkih, obokanih previsih na prodišče, da je izključen vsak prehod. Enak je tudi desni steber. Vabljivejši je izgledal levi steber, na katerem smo stali. Na

levo je bila sicer gladka odsekana stena; zato nas pa je vabil v svoje naročje dolg, ozek kamin pred nami. Kamin ima smer proti vrhu in se konča v malem sedelcu med steno in malim turncem. Vstopili smo v njega. Kamin je sicer zelo plitev in ozek, imel pa je toliko in tako dobrih prijemov, da smo plezali nezavarovani eden za drugim. Dolg je ca 100 m. Ima več stopov ter nekaj kratkih, a ne posebno težavnih previsov. Mestoma je zmanjkalo prijemov, da smo morali gvozditi, kar je bilo radi nahrbtnikov neprijetno. Pod sedelcem pa je bil kamin zaprt z zagvozdeno skalo. Težavno smo izplezali na levo v steno ter se potegnili preko nje. Nad skalo je postal kamin položen in se je končal v sedelcu, ki veže steno z desno se nahajajočim turncem.

Bili smo v višini 2140 m, kakor je pokazal aneroid.

Sedelce je ozko, komaj pol metra široko ter nekaj metrov dolgo; prične se neposredno iz stebra ter preide v nizek turnec, na obeh straneh pa pada v skoraj navpičnih stenah navzdol. Po eni strani smo prišli gori, na drugi strani pa pada v zgornji del gori imenovanega prodišča, ki leži sredi stene. Stena stebra nad nami je navpična, toda razorana; reže jo vrsta kratkih kaminov. Steber sam pa preide na desni v topem kotu v Škrlatično steno. Kjer se steni stikata, se nahaja dolg ozek kamin, ki se konča pod vrhnimi rdečimi stenami Škrlatice. V ta kamin bi se dalo priti po ozki poličici. Ker pa nismo mogli ugotoviti, ali ima kamin dober izstop, smo se odločili za vrsto kaminov nad nami. Pred odhodom smo še sestavili kamenito znamenje, pod katerim smo shranili listek s svojimi podpisi.

Vrsta kaminov nad nami ni bila dostopna direktno iz sedelca. Da smo jih dosegli, smo morali plezati preko gladke, 10 m visoke stene. Ker je bila skala kompaktna in prijemi sicer mali, toda dobri, smo jo kmalu preplezali. Bili smo v kaminu. Plezali smo kljub omočeni strmini še vedno nezavarovani. Kamini so bili glede kakovosti prilično enaki onim pod sedelcem. Dolgi so od 10 do 30 m, eden od drugega predeljeni z malimi pločadami.

Ko smo tako preplezali že kakih 90 m, je postal zadnji kamin čisto gladek in previsen, tako da smo bili primorani izplezati na levo v steno. Po nekaj metrih prostega plezanja smo dosegli malo prodišče v višini 2240 m. Tu smo se zamudili samo toliko, da smo postavili znamenje. Stena se je tu nekoliko nagnila. Po lahkem kaminu in deloma po žlebu smo se povzpeli do drugega prodišča. Na levi strani se je ostro od neba odražal turnec, na desno pa sta delila steno 2 dolga ozka kamina. Krasen je bil pogled proti zapadu. Škrlatica se kaže tu v vsej svoji divjosti. Obstoji iz samih gladkih, deloma obokanih previsnih plošč. Na njenem zapadnem grebenu pa je narava iz nagromadenih skal stvorila velikanskega nosorožca, ki se vzpenja navzgor.

Od prodišča smo prišli po položnem žlebu do nove stene. Zavili smo v dolg rdeč kamin s krušljivo skalo. Radi padajočega kamena ga je moral vsak posamezno preplezati. Kamin se je končal v ostrem skalnatem nosu, ki se je končal slepo v steni. Nadaljnji prehod nam je zapirala gladka, preko 70 stopinj nagnjena plošča, preko katere je držala navzgor samo ozka, ped široka zareza. Ker so bili robovi zareze brez vsakih prijemov in je bilo mesto zelo eksponovano, smo se navezali. Danilo je splezal naprej.

Slo je lažje, kakor je izgledalo. V notranjosti zareze so bili namreč dobri prijemi za roke, noga se je pa kar zagvozdila in s tem dobila dobro oporišče. Po kakih 10 m takega plezanja smo stali na prodišču tik pod grebenom stebra. Nad nami so se vrstili stolpiči najrazličnejših oblik, ves greben je bil kar posejan z njimi. Lahko bi plezali na greben; toda ne imelo bi nobenega smisla, ker je kmalu prešel v navpične stene Škrlatice.

Desno nad nami se je vzdigoval zadnji masiv Škrlatice. Že na prvi pogled je bilo jasno, da nas čakajo tu največje težave. Sicer je izgledalo, da je do vrha komaj 100 m, toda aneroid mi je povedal, da se nahajamo šele v višini 2440 m in da imamo do vrha torej še več kakor 300 m. Ko sem to tovarišem povedal, so mi dobrohotno nasvetovali, naj aneroid vržem čez steno, da nas ne bo več imel za norca. Stena je bila od sile odvrtna: na levi strani popolnoma gladka in deloma previsna skala brez vsake razčlenjenosti. Prehod bi bil mogoč edino na desni strani, kjer se je vzpenjala proti vrhu v spodnjem delu vrsta kaminov, ki pa je kmalu prešla v skalnato gubo. Prizer je bil sličen, kakor sem ga imel v Špikovi steni.

Da smo prišli do kaminov, smo prečkali pod grebenom v desno do žleba, ki sicer ni bil posebno strm, toda jako krušljiv. Žleb nas je pripeljal v takisto krušljiv in strm kamin. Po njem smo plezali kakih 50 m visoko, nato pa prečkali na levo v steno do drugega kamina, v katerem se nam je skala dozdevala trdnejša. To je bilo sicer res, zato so pa bili prijemi tako redki in majhni — zadostovali so komaj za konice prstov — da je bilo plezanje zelo zamudno. Nekoliko nad nami se je kamin razcepil v dva; izbral sem si desnega; kmalu je nehal v previsu, ki mi je zaprl nadaljnjo pot. Prečil sem zato po silno eksponovani steni nazaj v levi kamin, ki je bil skoraj navpičen in krušljiv. Imel pa je to dobro lastnost, da je na več mestih prešel v široke črne dupline, ki so nudile dobra mesta za odpočitek in zavarovanje. Bil pa je kljub temu zelo težak, ker je pod duplinami prešel v previse in je bilo v splošnem zelo malo prijemov; tudi je bil preširok, da bi se dalo uporabiti gvozdenje. Pri drugi duplini sem opazil na desni strani skalnat pomol. Ker sem pričakoval, da se bode dala iz njega lažje pregledati nadaljnja smer, sem zelo eksponovano prečkal na njega.

Zavarovani so mi sledili tovariši. Pomol je imel ravno toliko prostora, da smo lahko komodno posedli.

Bilo je okoli ene popoldne. Dasi nismo skoraj ničesar zaužili, se nam je jed upirala. Zato se ž njo nismo dalje mudili, nego uporabili počitek za ogled. Nudili sta se nam zopet dve možnosti: ali v dosedanji smeri naprej po kaminu, ki smo ga pustili levo (ta pa nad nami zavije v desno!), ali pa po ozki poličici desno navzdol v kamin, ki je proti vrhu zaprt s skalo. Meni je sicer bolj ugajal desni kamin, toda tovariši so se odločili za dosedanjo smer.

Do tu sem plezal jaz kot prvi in sem bil torej navezan na koncu vrvi. Zdaj pa sem se prevezal in odstopil mesto Pavli, ki je bila na vrsti, da pleza kot prva.

Kamin, ki smo ga prej pustili levo, je polagoma zavijal v desno, tako da bi prišli v njega tudi, ako splezamo naravnost navzgor. Zato je Pavla poskusila splezati naravnost v njega. Stena pred nami pa je bila previsna in ni imela v dosegljivi višini nobenih prijemov. Zato se je morala Pavla poslužiti Danila kot umetne lestve. Šele potem, ko je uporabila njegovih kolena in ramo kot stopnice, se je vzpela tako visoko, da je dobila prijeme. S težavo se je potegnila nad previs in nam je za robom stene izginila izpred oči. Stena je morala biti zelo težavna, ker je le počasi prišla naprej. Kmalu nam je naznanila, da ne more naprej, ker ne najde nobenih prijemov in se komaj obdrži na steni. Poklicala je Jožo, da bi ji podprl noge. Z Danilovo pomočjo je splezal Jože tik pod njo in ji je z rokami podprl nogo. Ker pa je bilo mesto skoraj navpično in prijemi zelo majhni, je moral Jože, da je varoval sebe, zabiti klin. Ko ji je Jože podpiral nogo in je tako imela vsaj en siguren stop, ji je to zadostovalo, da je prišla preko tega nevarnega mesta. Težav pa še ni bilo konec in Jože ji je moral podpirati noge še s cepinom, ker jih z rokami ni več dosegel. Konečno je le prišla na majhno poličico, kjer si je mogla odpočiti od prestanega napora; zaslužen je bil ta odpočitek, saj je imela za seboj mesto, čez katero priti je bila prava umetnost. — Od tu je varovala Jožeta, da je priplezal do nje, nakar je ona, od njega varovana, plezala naprej.

Spodaj smo ostali Danilo, jaz in nahrbtniki. Plezalcev ni bilo videti, ker nama jih je zakrival previs. Edino vrv, ki je meter za metrom uhajala iz rok, je kazala, da plezata dalje. Porabila sta že skoraj 2/3 Jožetove 50 m dolge vrvi, preden sta nama zaklicala, naj priveževa nahrbtnike. Da se z vlačanjem nahrbtnikov ne bi predolgo zamudili, sva zvezala vse nahrbtnike razen mojega skupaj na vrv ter pritrdila na nahrbtnike še rezervno vrv. To radi tega, da sva lahko od spodaj dirigirala nahrbtnike za slučaj, da bi se kje zajeli. Trajalo je dolgo, preden so prišli gori; vsak hip so se kje zataknil in treba

je bilo vleči gori in doli, da smo jih oprostili. Končno so bili nahrbtniki spravljene ter je lahko sledil Danilo.

Ostal sem samo še jaz s svojim nahrbtnikom, od katerega se ne ločim, odkar mi je nekoč v Prisojniku z vsem provijantom in s čevlji pri vlačanju štrbunknil v globino. Kot zadnji nisem imel nikogar, ki bi mi pomagal preko spodnjega previsnega dela stene. Ker tudi ni moja navada, da bi se zanašal na vrv in plezam vedno tako, kakor bi bil nenavezan, je trajalo precej časa, preden sem se s pomočjo iluzornih prijemov povzpел preko tega mesta. Nad previsom je postala stena položnejša, to se pravi v primeri s previsom; imela je namreč še vedno skoraj 80°. Plezanje so omogočali mali prijemi. Po kakih 10 m sem došel do poličice, kjer se je Pavla prvokrat ustavila. Od tu sem prečkal po steni na levo do skalnate gube, v katero je prešel prej imenovani kamin. Levi del stene preide namreč v topem kotu v desni del tako, da znaša razdalja med njima več kakor 1 meter. Ta guba se od tu naprej vleče naravnost navzgor proti vrhu. Še preden sem prišel do nje, se je nepričakovano vsul hladen dež. Kaj to pomeni v steni, si lahko vsak predstavlja! Saj zahteva stena še, če je suha, od plezalca največjo pazljivost in energijo; v tem večji meri pa velja to v mokri steni, ko se plezalke premočijo in postane stena polzka. Dež nas je popolnoma iznenadil. Med plezanjem nismo imeli časa, da bi pazili na vreme; vsa naša pozornost je veljala le steni.

Podvzival sem se, da sem prišel do tovarišev. Do gube sem moral preplezati še kakih 10 m. Precej moker sem prišel do nje. Upanje, da bo tu teren boljši, se ni obistinilo. Po navadi je na mestih, kjer se stikata dve steni, najti kako poč, ki nadomestuje prijeme; tu pa ni bilo ničesar, tako da je bilo treba plezati kakor po prosti steni. Končno se je stena nagnila in prešla v vodoravno navzdol nagnjeno polico; pod njo pa se je bočila stena. Polica je prešla na koncu v majhno, navzdol nagnjeno votlino, v kateri si mogel dobiti dobro oporišče za varovanje s tem, da se v njej zagvozdiš. Tu so me pričakali tovariši, ki so si pod obokom poiskali zasilno zavetje pred dežjem.

Toda muditi se nismo smeli. Kdo ve, kaj nas še čaka! Bilo je tako mrzlo, da je med dežjem pričela padati sodra. Morali smo hiteti, da nam stene ne pokrije sodra ali sneg. Votlina se je pravokotno v desno nadaljevala v ozki polici, ki pa se je po nekaj metrih izgubila v steni. Nad to poličico pa se je vzpenjal kake 4 m visok obokan previs. Treba je bilo preko njega. Toda kako, ko ni bilo prijemov! En sam tega mesta ni mogel premagati; treba je bilo postaviti umetno lestvo. Zato se je postavil Danilo kot najdaljši na polico. Pavla kot druga najdaljša pa mu je splezala na ramo in skušala dobiti kak prijem; jaz in Joža pa sva varovala iz votline ven vsak po enega.

Pavla se je na Danilovih ramenih pretegovala, kolikor se je le dalo, toda prijema ni dosegla. Nastal je kritičen moment. Ko se je tako pretegovala, je zdrknila... Že sem mislil, da leti in oprijel sem trdnejše vrv — toda ne vem, na kak način se ji je posrečilo, da je zajahala Danila na ramenih ter po njem zdrsnila na trdna tla. Bila je velika nevarnost, da izgubi ravnotežje in pade vznak ter pri tem izpodnese še Danila. Ta nezgoda ji pa ni vzela korajže, kakor bi človek mislil. Nasprotno, še bolj se je zagrizla v to, da mora priti preko. Splezala je zopet Danilu na rame in, ko to ni zadostovalo, še na glavo. Naposled je le dosegla prijeme ter se je potegnila preko previsa, medtem ko ji je Danilo z rokami podpiral noge. Ker se je stena zavijala v levo, nam je kmalu nad previsom izginila izpred oči. Ni trajalo dolgo, kar je poklicala Jožo k sebi, češ, da ji mora pomagati, ker nima prijemov. Kakor mačka je splezal Joža z Danilovo pomočjo gori ter ji skušal pomagati. Ker pa je sam tako labilno stal, da se je težko vzdržal v ravnotežju, je moral še Danilo za njim.

Nastala je pri tem težava z vrvjo. Pavla in Joža sta bila navezana na obeh koncih dvojne vrvi, katero sem v sredini držal jaz, dočim sem na drugi vrvi držal Danila. Ker bi v slučaju padca ne vzdržal dvojne teže, sem iz previdnosti zabil v votlino dva klina, in ju spojil s karabinerjem, ter skozi njega napeljal vrv. Sedaj sem moral varovati pa še tretjega. Nič kaj prijetno mi ni bilo pri srcu, ko sem tako zagvozdjen čepel v votlini: v rokah sem imel 6 vrvi, ker je bil vsak navezan na dvojni; vrvi so se polagoma tako zapletle, da nazadnje nisem vedel, katere vrvi so za enega ali za drugega, in sem moral sproti s potegljaji ugotoviti, kdo je na vrvi privezan. Zraven vsega pa dež, da je kar teklo po steni. Končno sta Pavla in Joža prišla preko težavnega mesta, dočim se je Danilo vrnil k meni in mi je pomagal urejevati vrvi. Jožetova vrv je postala prekratka, podaljšati sem jo moral z rezervno. Bila sta že gotovo 50 m nad nama, preden sta našla mesto za nahrbtnike.

Danilu sem izza svojega hrhta, kamor sem jih zagvozdil, podal dva nahrbtnika in on jih je navezal. Pričelo se je zopet neprijetno vlačenje nahrbtnikov preko stene. Ko sta se nekje zataknila, je Joža potegnil z vso močjo in naenkrat je preko najinih glav sfrčal v velikem loku nahrbtnik neznanega lastnika... Lepa reč! Vsak si je želel, da ne bi bil njegov. Da se nam to ne bi pripetilo še pri ostalih, je splezal Danilo s pomočjo vrvi naprej, da bi jih iz sredine usmerjal. Toda ker ni dobil prikladnega mesta, je moral splezati do tovarišev. Ostal sem sam z obema preostalima nahrbtnikoma. Cela ta procedura je trajala že kako uro in jaz sem bil že trd od mraza. Da pridem hitreje gori, sem oprtal oba nahrbtnika, se navezal na dvojno vrv in odrinil navzgor. Previs mi je delal veliko sitnosti, saj me je dvojna teža na hrbtu močno vlekla navzdol; ker ni bilo prijemov v gladki

skali, sem se oprijel vrvi, nogi uprl v steno in se tako korak za korakom potegoval navzgor. Na ta način sem še najhitreje prišel preko previsa.

Ko sem bil nad njim, sem visoko nad seboj videl tovariše. Ločila me je od njih še kakih 40 m visoka, skoraj 80° strma stena. Vkljub nahrbtnikom sem pa le dobil toliko prijemov v njej, da sem dospel do tovarišev prosto in mi je vrv služila le za varovanje. Plezanje je bilo skrajno neprijetno. Dež je padal čimdalje bolj na gosto, pomešan s sodro in snegom. Prsti so bili čisto trdi in je bilo treba napeti vso moč volje, da niso popustili. Najbolj neprijetno je bilo pa to, da se je vsak hip vlil mrzel curek vode za rokav in potem po telesu navzdol. Moker kakor miš sem prišel do Jožeta, ki si je poiskal zavetišče v precejšnji votlini, posuti z melom. Težko sopihajoč, sem odložil nahrbtnika. Ko smo imeli sedaj vse skupaj, smo ugotovili, da manjka Pavlinega nahrbtnika. Ker je imela v njem poleg čevljev, denarnice in obleke še vse ključke od doma, jo je izguba še bolj zadela.

Izgleдали smo — sijajno. Tiščali smo se kakor politički skupaj, v obraz čisto zeleni in prepadli od mraza. Bila je slika iz narobe-pekla; jokalo se je nebo, mi pa smo šklepetali z zobmi. Prišel je še briti mrzel veter, ki nam je šel do kosti.

Zato naprej! Na desno od votline je bil kake 4 m visok navpičen skok. Pavla se je zagnala v njega. Prijeme so nadomeščale luknje, v katere je človek lahko vtaknil celo pest; bile so izborni prijemi, po katerih se je stopalo, kakor po stopnicah. Napeto smo čakali, da nam pove, kaka stena je nad nami. Ko je prišla nad skok, so bile njene prve besede: »Zopet previs!« Danilo je splezal za njo, Jože in jaz sva pa varovala. Pavla je splezala naprej do previsa; kljub vsemu prizadevanju pa ni našla prehoda. Danilo, ki je prišel za njo, je istotako kapituliral. Zaklicala sta, naj pride eden od naju poskusit. Jaz sem hotel pohiteti do njih, ker sem se hotel rešiti nahrbtnikov. Joža, ki je bil bližji, pa me je prehitel. Takoj je videl, da tam, kjer sta tovariša poskusila, ni prehodno, in je poskusil malo bolj na desno. In šlo je ... Rad bi, pri moji veri, ob tej priliki Jožo pohvalil, ko bi ne vedel, da Joža prenese vse, samo hvale ne.

S težkim srcem sem si zopet naložil pokoro v obliki dveh nahrbtnikov, tretjega pa sem pritrtil na vrv in ga pustil potegniti gori. Plezal sem koj za njim, da sem ga sproti oproščal, če se je zataknil.

Nad skokom je bila stena prilično enaka oni pod votlino. Končala se je v previsu, ki nam je prvotno delal take težave. Kakor pa je Joža takoj opazil, je imel previs na desni strani svojo slabo, a za nas dobro točko, t. j. imel je prijeme. Ko smo bili nad njim, smo se oddahnili. Z veseljem smo opazili, da se je stena položila. Do vrha smo imeli še kakih 60 m; toda to je bila igrača v primeri z dosedanjo steno.

Stali smo na obširnem prodišču, ki ga je v polkrogu oklepala stena. Na levi strani so bili kamini, ki bi bili prehodni. Ne da bi pregledali okolico poblížje, so se tovariši zapodili v nje. Kamini pa so bili od mokrote mastni in drsljivi, da bi morali z vso previdnostjo plezati, ako bi jih hoteli preiti. Meni pa se je zdel vabljivejši desni del. Šel sem pogledat, kaj je za robom stene. In res, našel sem strm žleb, v katerem pa so bili vidni dobri prijemi. Priklical sem tovariše. Eden za drugim smo plezali s podvojeno hitrostjo. Bližal se nam je cilj. Vsa utrujenost in potlačenost nas je minila, ko smo videli, da bomo kmalu na vrhu. Ni trajalo dolgo in stali smo na grebenu, ki se konča naravnost v vrhu.

Plezalke, od dežja čisto premočene, so postale nepotrebne. Z veseljem smo jih sezuli in nogavice oželi. Ko smo si obuli okovanke, smo kar preleteli greben. Na vrh smo prišli ravno pri škrinjici. Bilo je ob petih popoldne; v steni smo bili torej 9 ur.

Ker je še vedno deževalo in je tudi pihal mrzel veter, si nismo vzeli niti toliko časa, da bi se v spominski knjigi vpisali. Mimo škrinjice smo kar leteli; toliko da smo se nanjo ozrli. Po markirani poti smo navzdol drveli. Kmalu smo dohiteli Pavlo, ki nam je ušla naprej, ker se ji ni bilo treba preobuti. Saj so njeni čevlji pokojno počivali v steni.

V dveh urah smo bili v Aljaževem Domu v Vratih. Hiteli pa nismo zato, da bi nas noč ne prehitela, marveč zato, da smo se ogreli.

Oskrbnik Torkar se nas je kar prestrašil: od nas je še vedno kapljalo — in najraje bi nas bil obesil na kljuko, da bi se voda odtekla! Privlekel je na dan vso svojo in svoje žene garderobo, da smo se preoblekli. Kakor predpustne šeme smo se nato sešli v sobi. Bili smo pa tudi razigrane volje. Mrzlo mokroto svoje uspele zmage nad Škrlatico smo nazadnje preganjali s kuhanim vinom.

Alojzij Knafelc: Gospodarstvo koč pri Triglavskih jezerih

Vsaka koč SPD mora imeti gospodarja; zanj določi predsednik SPD enega izmed odbornikov. Seveda mora koč imeti tudi oskrbnika ali oskrbnico; ta si mora najeti še potrebno pomožno osebje, nosačev i. dr.

Za koč pri Triglavskih jezerih je bilo treba novega gospodarja; bil sem slučajno tisti čas že v odboru in g. predsednik vzame mene na piko, češ, da bi bil ravno jaz primeren gospodar te koč. Zakaj? Ker sem že vpokojen — in imam časa dovolj — ter imam kot železničar na železnici znaten popust. Saj se je do te koč treba dokaj daleč, do Boh. Bistrice, po železnici voziti. A kje je še koč! Iz Boh.

Bistrice peš po ravnem do Zlatoroga 2½ ure hoda; sedaj pride Komarča (prej razupita stena!) in dalje mimo Črnega jezera — Bele Skale do pod Tičarico v kočo. Kolikokrat sem prehodil to pot, dokler me niso pozdravile bele domače koze pred kočo s svojim pozivnim »meke-ke-ke« ...

Med potjo srečujem turiste in jih izprašujem, ali so bili v koči in če so bili zadovoljni. Vsak se pohvali, da je bilo prav dobro. Enkrat mi pa vendar moj prijatelj pove, da je bila oskrbnica surova. »Kako to?« ga vprašam. Povedal je to-le: Ko jo je neki turist, stopivši v nabito polno kočo, vprašal, če ima kako sobo za njega, mu ona odgovori: »Saj vidite, da je vse prazno.« No, jaz bi mu tudi ne mogel drugače odgovoriti, če sam ne vidi, da ni prostora tu v koči. Dosti je takih »olikancev«, ki hočejo biti le sami postreženi, ne oziraje se na druge.

Vrnimo se v Zlatorog, kjer navadno prenočim, da odrinem zjutraj zgodaj v hladnem poletnem jutru proti Komarči. Nekoč prekoračim Savico takoj za Zlatorogom in korakam po široki vojaški cesti, uživajoč jutranji sveži planinski zrak. Naokrog je ležala lahka megličica, še skoraj v polmraku. Zgodnje tičice so se že jele oglašati in nehote sem tudi jaz začel prav po tistem žvižgati. Kar zapazim nedaleč od sebe, da se trava giblje, in priskakljata dva zajčka na cesto. Postojim in ju nepremično gledam; glejte: kakih 20 korakov pred menoj začneta plesati tako, da skačeta po zadnjih nogah in se s prednjima držita, kakor dva dečka. Ko me zapazita, se spustita po zajčje v dir in konec je bilo plesa. Mari ni to ljubko? —

Proti vrhu Komarče je bilo treba takoj po nastopu moje službe popraviti zadnje lesene stopnice. Pozneje, ko je bilo veliko neurje v Bohinju, je voda razdrla ves dohod ob tekoči vodi od izvirka izpod strme skale, nižje prej omenjenih stopnic. Voda je vse kamenite stopnje odnesla, tako da je bil dostop jako težak in nevaren. Ko si to razdejanje ogledam, sem takoj izprevidel, da ni drugega izhoda, nego da se položijo lesene stopnice ob steni. Sklenjeno. Dobim tri tesarje in hajdi na Komarčo. Začeli smo višje gori smreke sekati in jih čez prepad metati dol. Tam so jih tesarji obdelali in jih polagali ob steni za stopnice. Ves čas sem delo nadzoroval, da so smreke res na živo skalo polagali, kajti drugače bi vsa naprava zdrknila dol. Ko tako sekajo smreke, so me opozorili, kaj bo šumska uprava rekla, ker sekamo brez dovoljenja. Jaz pravim, da prevzamem vso odgovornost, češ, tu ne velja nobena ovira; kajti pot mora biti popravljena, od drugod ni lesa dobiti, a tu gori nima nobene vrednosti. Člani šumske uprave pa istotako hodijo po Komarči; še hvaležni mi bodo, da jim pot popravim. (Pozneje se je pri šumski upravi res vse poravnalo.) Proti koncu dela nam je jelo zmanjkovati velikih žebeljev, s katerimi se stopnice pribijajo. Kaj sedaj? Nekdo mora ponje iti.

Napotim se torej jaz v Zlatorog, od tam sem nekoga poslal s kolesom v Srednjo vas po žeblje. S težavo jih je dobil 10 kg. Vse te žeblje sem moral nesti gor po Komarči tesarjem, da so stopnice izgotovili. Naredili so jih 72.

Drugo leto je istotam neurje razsajalo in je zopet nižje doli odneslo kos pota. Tu je bila pa celo huda in nevarna točka; če turist tam omahne, je izgubljen. Kaj sedaj? Premerim navpično steno in dam v Ljubljani po točnem načrtu narediti 2 železni opori; poslal sem jih v Zlatorog. Od tam jih je neki mladenič nesel na dotično mesto; mladeniča sem nad tem prepadom na višja drevesa navezal, da je luknje v skalo vrtal, kamor sva te železni opori pritrdila. Tako je bila i ta nevarnost odstranjena.

Preteklo leto pridem nekoč od druge strani v kočo; povejo mi, da se je neka skala nad velikimi stopnicami utrgala, stopnice posula in pokvarila. Tisto skalo sem vedno grdo gledal, kadar sem šel po stopnicah, in sem se bal, da bo enkrat prišla dol in stopnice razbila. Tičala je, okrog 1 m³ velika, med koreninami velikega drevesa, spodaj in ob straneh sam grušč. Vedno sem premišljeval, kako bi jo zlepa odstranil. Tudi z domačini sem večkrat o nji govoril; dobil sem razne nasvete, a nobeden se je ni upal lotiti. Sedaj se je pa sama ojunčila in je zgrmela v prepade, a med padcem le nekoliko stopnic odbila in del njih zasula. No, to se bode letos lahko popravilo. Ne samo, da mi je stopnice pokvarila, tudi nižje spodaj se je obregnila ob eno prej omenjenih opor, je izdrila in vrgla v prepad. Tudi to oporo dobimo s pomočjo vrvi zopet nazaj gor, da jo zabijemo na prešnje mesto.

Tako je na Komarči vsako leto kaj popravila, če drugega ne, se mora vsaj vsako pomlad pot potrebiti kamenja in druge navlake.

Od Komarče naprej proti »Beli Skali« je pa še vedno dokaj rogovilasta pot; tekom let smo že marsikatero luknjo zadelali; ali kako? Tam ni nič drobnega kamenja ali peska, same velike skale so vse navprek razmetane. Sčasoma pomalem se bode že še kaj naredilo. — To so težave dohoda čez Komarčo do kočice pri Triglavskih jezerih, za umiljenje teh težav mora le gospodar te kočice skrbeti. —

Zdaj Vam povem, kaka je kočica; kdor še ni bil tam, njega povabim, da pride k »nam v vas«. Dobro se Vam bo pri nas godilo! Kočica je čisto nova, stoji na ledeniških obruskih med dvema jezeroma in je bila dograjena isti dan 1. 1914, ko je bila vojna napovedana. Zgradil jo je nemški D. u. Ö. A. V. — Na istem mestu je bila prej le priprosta bajta.

Ker sem jaz novo kočico prevzel v varstvo, se tudi potrudim, da jo vzdržim vedno v najboljšem stanju. Kočica je lesena iz macesnovih brun in s skodlami obita. Ima 2 nadstropji in 9 sob z 1—3 posteljami, skupno ležišče za 5 oseb, prostorno jedilnico, kuhinjo, shrambe in

hlevček za 3 koze. Na južni strani je odrpta veranda. Prenočuje lahko 21 turistov na posteljah. Je pa včasih toliko posetnikov, da morajo še na klopeh ali na tleh ležati. Preteklo leto jih je bilo enkrat toliko, da so morali še zunaj koče bivakirati. O, ko bi se turisti hoteli bolje porazdeliti, da jih ne bi kar čez 100 naenkrat prišlo, druge dni pa le 1 do 3! Nekoč sem bil že dopoldne v koči, a turisti so prihajali in prihajali od Triglava, kakor bi izvirali. Kmalu je bila koča zasedena, a vedno še prihajajo. Marsikdo me potem povpraša, kje bo spal. Kako jim naj pomagam? Ker so vedno v me silili, a pomagati nisem mogel, poberelem svoje reči in sem jim ušel čez Komarčo — v Zlatorog — v Staro Fužino — v Srednjo vas, 5 ur daleč v tisto hišo, kjer je oskrbnica doma: tam so bile 4 postelje prazne, drugod je bilo vse zasedeno!

Koča je za zimski sport zelo pripravna, tako da so nekoč smučarji udrli brez ključa skozi okno stranišča v I. nadstropju. Naredili so dokaj škode v koči, zato se niso podpisali v knjigo, a na gospodarja so vendar mislili in so se mu v knjigi predstavili in označili takole:

Spomladi vse se veseli,
Le boter Knafelc se jezi:
>Saj res te rogovile nore
Pozimi hodijo na gore.

Naj vrag se driča koder hoče,
Da b' v miru pustili naše koče!
Zastonj kdo vrata, okna mu zabije —
Ti vrag skoz' dimnik v bajto rije.<

Ej, boter Knafelc, to ni špas,
Če žvižga burja, in pa mrz
Nas silí k nam v vas.
Da pa ne bo preveč vpitja in krika
Povemo Vam: >Za hribovce so bajte!<

Pika.

Petkrat smuk, 28. IV. 1924.

Tako torej! Pomladi, ko pridem v kočó, vidim šipo ubito, moral sem drugo prinesiti gor in vdjati. Od dolge klopi je bila ena noga odlomljena; iskal sem daleč na okrog, da sem dobil tak kos lesa in naredil novo nogo. Od predala miznice je ena deska odtrgana ležala na tleh, to sem pribil nazaj. In še druge nerednosti so bile! Naj bo; to se je popravilo.

Po zimi 1926/27. so mi zimski turisti še več škode naredili. Podrobnosti ne bom omenjal. Najbolj se mi je smilil macesen, ki so ga blizu koče posekali. Skupne škode je bilo okrog 800 Din.

Pred nekaj leti sem kupil za kočó 8 volnenih odej; te sem zjutraj ob ½7. uri iz Ljubljane odpeljal v Boh. Bistrico, tam sem jih oddal šoferju v auto, ki vozi v Zlatorog. Čez pol ure so bile odeje v Zlatorogu. Tam je bil slučajno nosač navzoč; ta jih je djal na hrbet in nesel v kočó. Tekom 12 ur so bile odeje iz Ljubljane v koči. Jaz pa sem se po oddaji odej v Boh. Bistrici s prih. vlakom odpeljal nazaj v Ljubljano.

Pred vojsko niso še tako obiskovali Zlatorogovega kraljestva kakor ga sedaj. Triglav je postal kakor božja pot; vse ga hoče videti: staro in mlado, ženske in moški. Mnogo jih je med njimi, ki gredo samo radi žigov; drugi iščejo razvedrila; tretji radi malo pokritizirajo, kar jim v tej ali drugi koči ni bilo všeč. Včasih mora človek na prav smešna vprašanja odgovarjati. Pride turist pa vpraša, kje imamo kopalnico, vodovod ali vodnjak; kako se začudi, ko se mu pove, da imamo v ta namen kar dve jezери; pride drugi in vpraša po jedilnem listu; pove se mu kar na pamet vse mogoče, kar se da narediti; ko smo vse našteji, pa pravi izbirčni planinec: »Eh, saj imam še sam malo čaja; če bi mi ga hoteli skuhati . . .« Ali bi ne bilo bolj pametno, da je to takoj povedal? Ob navalu je navadno kočja zjutraj ob 8. uri že zasedena. Seveda si nekateri hočejo rezervirati sobe že dan naprej za tiste, ki pridejo bolj kasno. Kako razočaranje, ko pridejo zvečer, pa morda niti stola ne dobijo, da bi se vsedli! Bolj razumni se vdajo v voljo božjo, drugi se znosijo nad oskrbnico, zakaj ni rezervirala sobe, ki so jo že zjutraj naročili. Da pa se to ne sme, ve vsak turist! Zdaj mora oskrbnica slišati, kako je surova in slično. V takem slučaju začnejo posebne vrste olikanci izzivati; potem mora oskrbnica seveda nastopiti v drugem tonu. No, saj s tem le pokažejo, kaj so; ti navadno ne vidijo napisa v koči: »Če hočeš spoznati človeka, glej, kako se vede v koči.«

So pa tudi taki-le:

Eden sreča pod Komarčo nosača in ga vpraša, če je še daleč na Triglav; ko mu ta vse pove in razloži, pa pravi gospodin: »E, pa tak daleko ne možem ići!« Vrne se v hotel Zlatorog in začne pripovedovati: »Da sem šel še 5 minut, pa bi bil na Triglavu!« — Drugi zopet pomilujejo nosača, ko ga srečajo, pa reko, da ne bi nesli tega bremena niti za pol milijona dinarjev; ko pa pridejo v kočjo, začnejo skopariti pri čaju, češ, da je tam in tam za 50 p cenejši!

Kako hitro se po možnosti skrbi za dobavo pogrešanih potrebščin, kaže ta-le slučaj:

Nekoč so prišli nepričakovano gostje in so izpili vso kisló vodo; zadnja je bila pri kosilu na mizi. Ker pa je nekaj teh gostov nameravalo ostati še čez noč, je bilo treba skrbeti, da se voda na kak način priklíče v kočjo. Slučajno je bil nosač v koči; odpravil se je takoj v Zlatorog. Opoldne je odšel, ob 5. uri popoldne je bila kislá voda v koči! Družba, ki se je popoldne okrog kočje sončila, niti zapa zila ni, da je bil nosač med tem v Zlatorogu.

Neumestno je preziranje turistov druge narodnosti. N. pr. kočja je že zasedena, pridejo pa še turisti, ki ne dobijo več prostora. Ti se kaj radi sklicujejo: »Mi smo člani SPD., oni tam so tujei, imajo pa prednost v naših kočah.« Pravilo pa je to: »Kdor prvi pride, prvi za-

sede.« Če potem pride sam — sv. Peter, se mu ne more pomagati, razen če je kateri turistov tako ljubezniv ali kavalirski, da odstopi svoj prostor.

Je tudi veselih turistov, ki radi prepevajo. Tako razpoloženje se navadno vname po večerji; drugi bolj trudni in zaspani pa zahtevajo mir. To je potem križ za oskrbnico! Veselje se ne da zlahka ustaviti; oni pa, ki že počivajo, zopet ne marajo poslušati petja in veseljačenja. No, zjutraj se pa zadnji maščujejo s tem, da vstanejo vsaj ob 4. uri in hodijo s težkimi čevlji po stopnicah gori in doli in z vrati treskajo »bumf, škrip, bumf...« Večkrat se pa zgodi, da so vsi gostje dobro razpoloženi: takrat je zares nebeško lepo v koči! Preteklo leto proti koncu so prišli nekega večera v kočo vsi izmučeni turisti; ko so se malo okrepcali, so postali zelo razpoloženi. Začeli so peti, da je bilo veselje. Okrog 9. ure pridejo še trije Nemci; te je petje tako navdušilo, da so vprašali oskrbnico, ali so to sami Slovenci in če bi smeli tudi oni zapeti. Seveda so jim naši turisti rade volje dovolili. Pri odhodu so rekli, da ne bodo nikdar pozabili tega lepega večera na planinah med Slovenci.

Obzor in društvene vesti

Občni zbor Radovljiške podružnice se je vršil dne 5. februarja v Radovljici ob do sedaj naravnost rekordni udeležbi članstva. Iz poročila odbora je razvidno sledeče: Število članov je poskočilo od 208 na 275, denarni promet na 57.506 Din 34 p, čisti dobiček se je dvignil od 12.729 Din 91 p na 17.475 Din 12 p. Čisti dohodek Vilfanove kočje je znašal 4000 Din. Podružnica je vzdrževala svoje dose-danje naprave v redu, markirala je nekaj novih smeri pod Begunjščico in preskr-bela nekaj novih orientacijskih tabel. Izmed prireditve se omenja planinski ples. Radi mile zime je bila izvedba smučarskega tečaja za začetnike nemogoča. — Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči gg. v odbor: Dr. Prešern kot načelnik; kot odborniki pa: Slavko Zarnik, Slavko Vengar, Janez Kocijančič, Pavel Olip, Anton Avsenek. — V svrhu smotrenejšega delovanja podružnice so bili izvoljeni posebni odseki, in sicer smučarski, markacijski in prireditveni. Načrt za bodoče leto predvideva temeljito popravo Vilfanove kočje, izpopolnitev njene notranje opreme ter zopetno otvoritev jame pod Babjim Zobom.

Občni zbor Litijske podružnice SPD je 5. marca t. l. Vršil se je na Sv. Planini v tamkajšnji lastni koči. Zbora se je udeležilo lepo število članov iz Litije, Save in Zagorja; močno so bili zastopani Trboveljci, ki nameravajo ustanoviti v naj-krajšem času lastno podružnico. Poleg deputacije hrvatskih turistov in zastopnika Celjske podružnice sta se udeležila kot delegata: za Osrednji Odbor g. ravnatelj Ivan Šabec in nadzornik podružnic g. Albert Pučnik. — Po pozdravnem nagovoru predsednika g. Ferdo Tomazina je podal tajnik g. Jože Župančič pregled celotnega društvenega delovanja: Društvo šteje 130 članov (85 v Litiji, 45 v Za-gorju). Med letom je umrl član dr. Wisinger. Na Sv. Gori je bilo tekom l. 1927 2500 izletnikov, na Sv. Planini 1000. Odbor prosi, da se vsak obiskovalec Sv. Gore in Sv. Planine vpiše v društveno spominsko knjigo, ker dobi podružnica od vsa-kega vpisanega člana 2 Din. — Tekom leta sta se obe podružnični koči opremili s posteljami. Na Sv. Planini lahko prenoči 10 ljudi. Svetoplaninska kočja je bila

otvorjena 23. oktobra. (Gl. Plan. Vestnik 1927, str. 286.). To zimo se je ob koči priredil smuški tečaj, ki ga je vodil skozi več dni g. Badjura iz Ljubljane. Za lepo uspeli tečaj imajo tudi še zasluge g. vladni svetnik Podboj, ravnatelj TPD iz Zagorja g. Loskot in domači župnik g. Drešar.

Markacijski odsek je izpeljal 5 lepih in udobnih enodnevnih tur: 1. Zagorje-Kočica - Ostrež - Polšnik - Dolgo Brdo - Jablanica - Litija (Partija skozi Polšenske Dolomite!). 2. Trbovlje postaja - Berško - Sv. Planina. — 3. Trbovlje - Klek - Sv. Planina. 4. Kresnice - Mačkovec - Slemšek - Sv. Gora. 5. Sv. Planina - višinska tura na Mrzlico. Popravile so se tudi stare markacije. V skupnih družbah so pohiteli naši člani na Pohorje, Golico, Triglav, v domače hribe pa večkrat. Tudi posamezniki so neutrudno planinarili. Litijska podružnica je v prijateljskih stikih s hrvatskimi turisti, ki so prišli v naše planine dvakrat v skupnem posetu. Pa tudi Litijska podružnica je odšla že na zagrebško »Sljeme«, kjer je bil sprejem v koči na Medvednici nadvse ljubezniv. Ko je požar upepelil Svetogorsko naselbino Roviše, sta društveni predsednik in podpredsednik neutrudno nabirala za nesrečneže denar, obleko in stavbni material. Danes so Roviše pod novimi strehami. S tem činom smo pridobili vse hribovske kmete za lepo planinsko idejo in imamo v njih iskrene prijatelje. — Blagajniško poročilo je podal g. Lojze Bizjak. Podružnica je poravnala vse svoje račune za nabavo inventarja; razen tega ima še 11 tisoč Din v gotovini. G. sodnik Troje je predlagal v imenu revizorjev blagajniku in odboru absolutorij s pohvalo. Z viharnim odobravanjem sprejeto.

T. K. »Skala« — občni zbor. — Dne 5. marca t. l. se je vršil 7. redni občni zbor turistovskega kluba »Skala«. V teku sedemletnega obstoja je klub sicer lepo napredoval — o tem priča lepo število članov, kakor tudi njegovo delo v propagandi smisla za krasoto slovenske zemlje v tu- in inozemstvu. Vendar še ni dosegel stopnje, kakor bi jo bilo želeli v današnjem času, ko se je lepa ideja alpinizma otrsela neutemeljenih predsodkov in ko se na splošno turizma, vsaj v eni črti z raznimi sporti, smatra za potrebno sredstvo k povzdigi telesne kulture. Turistiki in smučarstvu pa gré med vsemi tovrstnimi sredstvi gotovo prvo mesto, ker krepiča človeka ne samo telesno, temveč ga izpopolnjujeta tudi etično, vodeča ga v naravo in odkrivajoč mu v njej najlepših, res človeka vrednih užitek.

»Skala« si je posebno stavila v načrt, da po vseh možnostih vzgojuje člane v umne alpiniste, t. j. da jim dviga čut za samostojno gibanje v gorski naravi. jih vežba tehnično, hkratu pa, da pri izvedbi svojih nalog izloča vsak kvarni vpliv sporta na človeka. Tako se od članov zahtevajo tudi kvalificirane ture, to se pravi: v še neznane ali vsaj malo znane predele naših planin, nadalje, da tudi pozimi hodijo v planine.

Izmed klubovih odsekov je zlasti fotoamaterski uspešno vršil svojo nalogo in s smotreno propagando privabil marsikaterega tujca v Slovenijo; ponovno je namreč odposlal klub diapozitive najlepših fotografskih posnetkov naših planin v inozemstvo v svrhu predavanj, največ v Nemčijo. Snuje se tudi originalen slovenski alpinsko-smučarski film, katerega je nekaj že dodelanega; vendar stalno se pojavljajoče denarne težave delo nemalo zadržujejo; prošnje za gmotno pomoč so ostale vse brezuspešne, tako da je klub navezan skoro izključno na dobro voljo članov in bo prisiljen, pomagati si z nabiralnimi akcijami.

Zadovoljivi so uspehi klubovih članov v plezalstvu, katerega statistika izkazuje, da je bilo napravljenih nad 300 težjih plezalnih tur, od teh samo v pretekli letni sezoni 14 povsem novih, ki se bodo med drugim objavile v internacionalni zbirki »Hochtourist«.

Klub šteje 150 članov, predsednikom za naslednje poslovno leto je bil izvoljen kons. prof. J. Ravnik.

Sonet o Triglavskem stolpu. — V letniku 1922, na str. 160. smo omenili knjižico »Tri sonetna vienca« (Zagreb 1897), v kateri je dr. Franjo Marković zbral svoje sonete, posvečene našim slovenskim planinam. Knjižico je posvetil dr. Marković rajnkemu župniku Aljažu; na navedenem mestu smo ponatisnili 1 sonet; v tej številki prinašamo sonet o Triglavskem stolpu:

»Stup Triglavski,* od božeg sazdan sluge,
otvara pogled u prostranstvo velo,
gdje troje braće starodavno je sielo,
slan sreće riedko, ah, često jada i tuge.

i zagrljena uz stup taj visni braća
uzriet će zoru, gdje im se bolja vraća
i tuge i jada magle k tlim će pasti;

Al' ako i burni oblaci stup im kriju,
nek srca jedan grije im boži plamen,
i spazit će kroz mrake stupa znamen
i za njim ići, dok se k njemu uzviju

a tad će i nazlob naroda susjednih
umanut, videć braću, da su jedni;
i sretnije doba ljudstvu će procvasti.

* Stup Triglavski je stolp Triglavski; Božji sluga je Aljaž.

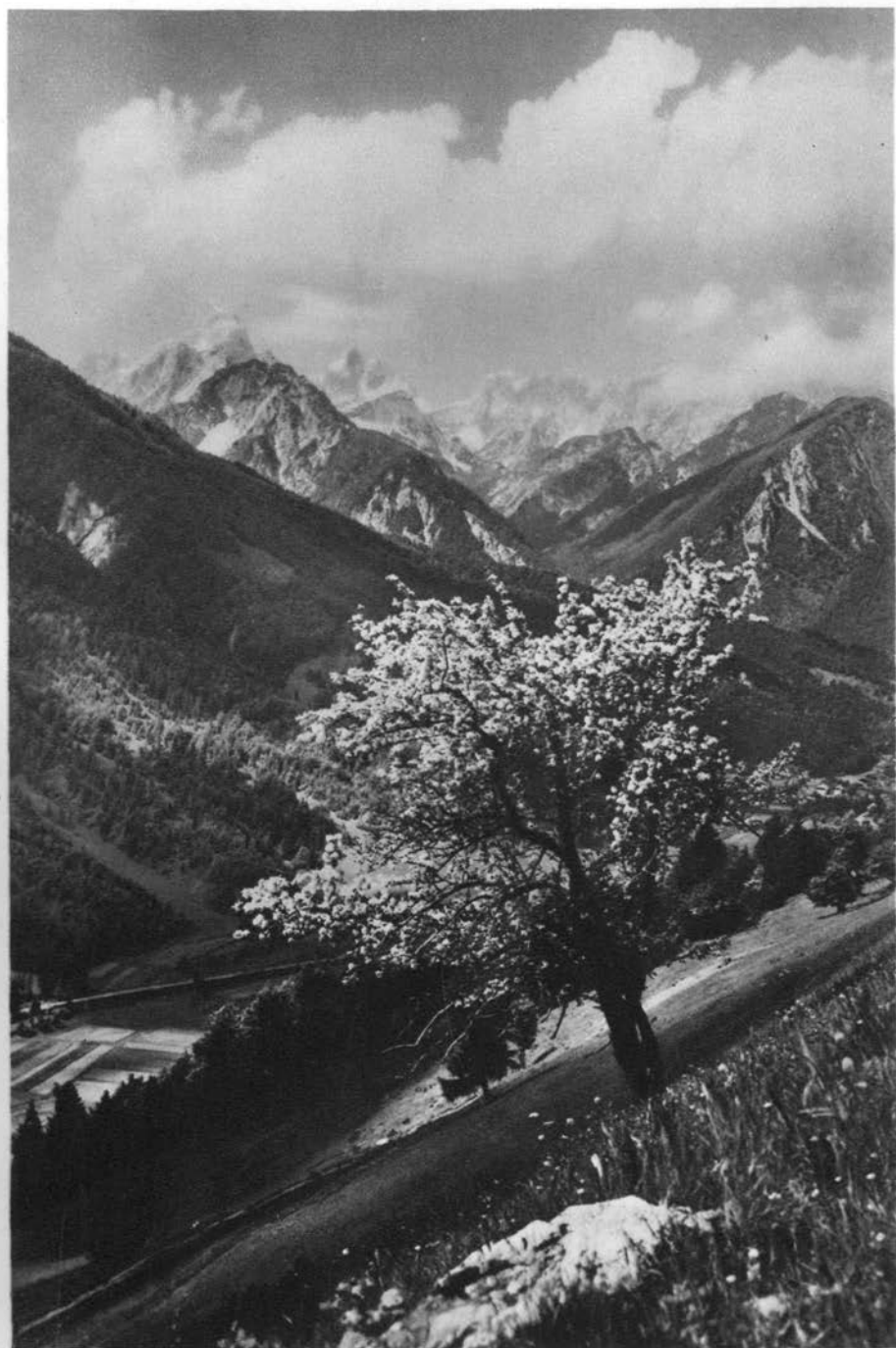
Seznam darov za kapelo v Vratih (nadaljevanje): Kvartet Glasbene Matice 1229 Din; predavanje v Unionu 21. okt. m. l. 4410; zbirka gdč. Hafnerjeve in g. Šmajda v Kranju 2058 Din; zbirka g. Tone Kovača na Dovjem 600 Din. Neimenovani 200 Din; R. Osvald, restavrater na Jesenicah, dr. Jos. Demšar, Marija Žagar, Fr. Lovšin po 100 Din; predavanje v Šiški 84 Din; Fr. Zabret 80 Din; prof. J. Mlakar 70 Din; Fr. Zorko 50 Din; po g. Vlaju 50 Din; V. Čadež 40 Din; Iv. Pavlin 20 Din; Vlad. Šega 15 Din. — Vsega skupaj smo doslej prejeli 35.659; izdali pa 33.636 Din. Predvidenih stroškov je še 30.000 Din. Zato razpošljemo prijateljem naših planin prošnjo za blagohotno podporo, ki bi nam omogočila, da se letos izpolni želja rajnkega triglavskega župnika in se kapela dogotovi. Za vsak najmanjši dar, ki ga nam pošljejo po priloženi položnici, se že v naprej zahvaljujemo. Aljažev klub SPD.

Naše slike: Ponca in Mangart s Petelinjka. Na skrajno severozapadni meji naše države se vzdiguje nad Karavankami vrh Petelinjek (1546 m), lepa izletna točka za turisti. Radi krasnega razgleda in lepega terena ga posebno radi posečajo v zimskem času naši smučarji. Diven je pogled na Koroško, še lepši pa na naše gorske velikane v Julijskih Alpah. Slika nam kaže mogočno skupino Ponce (2272 m), ki oklepa na zapadni strani našo Planico. Po grebenih Ponce poteka sedanja meja proti Italiji. V ozadju kipi proti nebu ponosni Mangart (2678 m), ki leži, žal, že popolnoma na Italiji pripadlem ozemlju.

Vsebina: J. W.: K razmahu SPD (v 35. leto SPD) (str. 73). — Dr. Rudolf Andrejka: V kraljestvu Ratitovca (str. 75). — Dr. Stanko Tomišek: Severozapadna stena Škrlatice (str. 78). — Alojzij Knafelc: Gospodarstvo koč pri Triglavskih jezerih (str. 89). — Obzor in društvene vesti: Občni zbor Radovljiške podružnice SPD. Občni zbor Litijske podružnice SPD (str. 94). Občni zbor T. K. »Skala« (str. 95). Sonet o Triglavskem stolpu. Seznam darov za kapelo v Vratih (str. 96). — Naše slike: (med besedilom na str. 79): severozapadna stena Škrlatice; (na prilogi): Ponca in Mangart s Petelinjka.

»Planinski Vestnik« izhaja 12 krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto 40.-Din, za inozemstvo 60.-Din. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru S. P. D. v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tomišek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tomišek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani).

Jalovec s Srednjega vrha

Fot. prof. Janko Ravnik